

AÑO II

PALMA 28 DE AGOSTO DE 1898

NÚM. 82

ORACIÓ

que resa la Lliga Espiritual per salvar á España del poder de la impiedad.

Deu y Señor meu, un en essència y trino en persona; amo absolut de totes las cosas visibles é invisibles; únich digne d'alabansa etèrna, honor, virtut y glòria; que reigexes ab *justicia* infinita los destins de tot cuant existeix, y que p' els mèrits de ton aymat Unigènit, Cristo nostro Señor, que regá ab sa preciosa sanch la tèrra que habitam, perdonas ab *miserèrdia* infinita los pecats dels miserables fills d' Adan; y per la poderosa intercessió de ta Filla predilècta la Puríssima Vèrge María, Mare de Deu y Señora nostra, aplacas l' indignació qu' els metexos pecadors causan á to i Santíssim Fill humanat: Tú ¡Oh Señor! que contemples ta Magestat ofesa per totes les nacions del mon, ascolta les plegaries que te dirigeig la teua pobre España, esclava de la més perversa y tirànica dominació del dimòni; llansa dels poders governants l' influència d' aquest inimich de nostres ànimes. Fé que regescan los destins de nostra pátria les persones que t' aman, que t' adoran, y tenen son còr disposat á sacrificarsé per ta honra y per ta glòria, que es la de ton Fill Santíssim, volguent reynar ab preferència en ella, y de la Vèrge Inmaculada, per averlahi consagrada á son patrocini. Ab ton infinit poder, trèu de ton poble un brás poderós que agrani de nostra nació el reynat de Satanás; qu' esborr de nostra pátria les doctrines y, pràctiques malvades que aplican y realisan l' inmensa majoria dels homos polítichs, apartant axí de noltros la teua infinita misericòrdia y aportant sobre nostra pátria la ruína, la deshonra y la desolació mes faresta que poden sufrir les nacions que se alluñan de ton dols y paternal govèrn. Ohiu, Señor, les nostres plegaries. Manau qu' els vostros angels destruescan el poder de les tenebres. Som los fills de la Santíssima Vèrge, que reposá son còs mortal sobre el pilar de Zaragoza.

Som els fills de Sant Jaume, y els qui te regoneixem per nostro Deu, com éll te deya en mitx de la tempestat, dehim á ton Santíssim Fill: «Señor, salvaunos, que mos perdem.»

JUSTICIA Y PROVIDENCIA (*)

CAMINANT Jesús cap á Jerusalem, mentres travesava per mitx de Samaría y de Galilèa, succehí que, just á l' entrada d' un llogaret, se presentaren dèu homos leprosos y s' aturaren un tròs lluny, cridant y clamant: «Jesús Mèstre, apiadauvos de nòltros.»

Ell, cuant los vé, digué: anau, presentauvós als Sacerdots; y, en efecte, mentres hey anavan quedaren nèts. Y un d' ells, qu' era Samaritá, cuant se vé netetjat torná arrera glorificant á Deu ab grans exclamacions; y se ajoynoyá als pèus del bon Jesús, donantli gracies.

Y advertí Jesús; ¿No erau dèu els qui heu quedats nèts de sa lepra? ¿Y els altres nou ahont son?

¡Cap d' ells havia comparagut per á demostrar son agra-himent y donar glòria á Deu, sinó aquell extranger! Al cual Jesús digué: alsa 't y vesten; la teua fè t' ha salvat.»

I

Meditant aquest passatge de l' Evangèli m' he preguntat si aquells dèu homos tenían sa desgracia merescuda; pués, al menos, nou d' ells demostraren haver un cor molt separat de Deu y digne de la seua repremsió. En cuant á n' el Samaritá, l' únich que fonch alabat, si no l' hey tenía, merescuda, no havia de ser més que 'l Fill de Deu qui, pera ser glorificat, hagué dé patir y morir. Pero de tots s' en apiadá el bon Jesús, y fonch l' unich.

Aquesta conducta de Cristo, Deu y homo, era manifestació dels seus sentiments, y per lo tant mos demostra que Ell es Deu qui té misericòrdia de les nostres desgracies, merescudes la major part de vegades, ó enviades per Ell pera purificarmós y ensalsarmós com ho fé ab so Samaritá.

Per lo meteix: es criminal la nostra conducta cuant

(*) L' Evangèli d' el número passat quedá bastant maltractat.

A la retxa vintitres después del punt, s' han de afegir aqueixes paraules:

«Si examinam les rahons de nomenar benaventurats als qui axí ho son, veurem que...»

A la retxa trenta, y antes de l' interrogant, aqueixes altres: «Pues bé.»

Y el tros que comensa á la retxa trenta y tres, desde l' interrogant fins acabar, s' ha de canviá ab aqueix altre. «Per tenirné profit, no basta que el sol material mos enviy sa llum; es precis que mos arríbiga; que no s' hi pos devant un nigul negre y farest que mos príviga de sa benéfica influència, y que noltros no mos tapém la vista, pretenguent, insensats, recuhir els beneficis d' aquest sol.»

mos quexam acusant á Deu d' injust, porque mos envía les desgracies, ó de sórt porque no ascolta els nostros gemechs. Axó es blasfemar d' Ell, y aquestes blasfèmies Ell les condemna ab la seua conducta.

II

En según lloch, y presentantmos els dèu leprosos conduhits als pèus de Cristo, mos enseña l' Evangèli els fins que se proposa Deu ab enviarnos les desgracies.

Y, en efecte: ¿ Vos pareix que, á no ser per sa lepra, hauría importat molt á n' aquells homos que Cristo passás per allá? N' hi havia tants que no volían saber res d' Ell y fins y tot l' avorrian, que no es molt suposar n' haguessin fet tant de cas com d' un aucell mort, al menos aquells ndu que demostraren haver un còr tan egoista.

Molts han estat sempre aquells que no vòlen saber si hey ha Deu y per ahont habita, y á no ser á bastonades no 's donan per entesos. Llavòrs, sa consciència que los reprèn, y que los parla d' el domini de Deu, los du als seus pèus.

¿ Y que vòl Deu quant axó ha succehit? Vejèm lo que digué als leprosos: « Anau y mostrauvos als Sacerdots. » Pues axó mateix mos diu.

Lo cual s' interpreta: No me demaneu tant ser lliberats de les desgracies, com ser perdonats d' els pecats que en son causa; anau als sacerdots els quals los vos perdonarán; vos excitarán aximateix á la paciència ab la cual se vos farán duguederes, y alcansarèu un gran mèrit; y per últim vos dirán que el saberles soportar, vos alcanstará el perdó, sinó de totes de part al manco de les penes del purgatori.

Aquesta es l' única manera de donar glòria á Deu en les desgracies, y per tant l' única manera de ser alabats per Deu ab aquelles paraulas: « alsat y vestèn, la teua fè l' ha salvat. »

MOSSEN GABRIEL.

PATRÓ DE LA SETMANA

Día 28.— Sant Agustí, bisbe, doctor y fundador.

El Sol d' Hipona, el gloriós Sant Agustí vá nexer á una ciutat d' Africa nomenada Tagaste, l' any 354. Son pare era gentil, però se mare Sta. Mònica era cristiana, y tan gran sirventa de Deu que ab las seuas oracions y llágrimas, lográ veurer abrassar el cristianisme á son espós Patrici y la conversió de son fill Agustí. Desde molt jove s' aplicá á las lletras y á la llengo llatina qu' aprengué perfectament; quant arribá á l' edat d' uns 17 anys l' enviaren á Cartago per continuá els estudis, y allá feu gras progresos en la ciència, però desgraciadament, també en el vici, fent una vida escandalosa, deguda á las relacions, amb els Maniquèus y seguint sos errors, causant tan gran tristesa á sa mare, que no trobava consol, sinó plorant dia y nit y demanant á Deu la conversió de son fill. Essent ja d' uns 29 anys arribá á Cartago un bisbe maniquèu nomenat Kauto, el cual feya molts de prossèlits ab la suavidat de ses paraulas. Agustí cregué qu' essent un dels bisbes mes sabis que tenía la secta, li aclariria alguns duptes, pero prest se convencé de que no servia més que per aumentarlos hí lo cual li fé avorrir dita secta. Aquest desengañ y las persuacions dels seus amichs lo resolgueren á sortir d' Africa y passar á Roma, de-

xant á la pobre mare, feta un' mar de llágrimas. Tan tost arribá á Roma, caigué malalt, arribant á las portas de la mort, però restablit, passá á Milan ahont enseñá Retòrica. Allá se tratá ab el bisbe d' aquella diócesis, qu' era Sant Ambrós quí lo rebé afectuosament y Agustí correspongué assistint als sermons que predicava y escoltantlos ab gran atenció, y observant que de cada vegada son enteniment s' anava illuminant, parexentli de cada dia més racional la doctrina del sant evangèli. No foren la mar y la distancia, un obstacle per sa mare, la cual se presentá á Milan y al sabrer Sant Ambrós el sacrifici y las llágrimas que per Agustí havia derramadas, li digué que tengués confiança, qu' era impossible se perdés un fill que tan li costava. Efectivament poch temps després Sant Ambrós, administrava á Agustí, y á un amich seu, las aigos del sant bautisme. Se creu que per dar gracias á Deu d' aquest gran benefici compongueren allá metex aquest dos sants l' hyme del *Te-Deum laudamus*. Partí algun temps després cap al Africa acompanyat de sa mare la cual arribada al port d' Ostia se posá malalta y allá morí dexant tot desconsolat á son fill que derramá copiosas llágrimas per aquella que tantas n' havia plorades per ell. Arribat á la seua pátria se retirá á una casa de camp ahont per espay de tres anys visqué entregat á l' oració y á rigurosa penitència. Per sa virtut y sabiduria vá ser ordonat de prevere, per Valerio bisbe d' Hipona. Fundá un monasteri al cual concorregueren gran número de dexebles per els quals compongué la seua Regla, que com á mare fecunda ha donat á l' Iglesia molts de sants y sabis. Predicava tots els días al poble y combatia als heretges ab els seus escrits, principalment als *donatistes* y *maniquèus*. Assistí al concili d' Hipona y per encàrreg dels pares del Concili compongué el llibre *de la Fé y del Simbol*. Ocupá l' obispat d' Hipona per mort de Valerio; prengué part á molts de concilis celebrats á Cartago y á altres punts, essent s' ánima de tots ells. Sa fama s' estengué per tot el mon celebrant tothom el seu talent y las victorias qu' obtenia demunt els inimichs de l' Iglesia ab els seus escrits, admirats encara per la gran humildat, que demostrá en el llibre de las seuas *Confessions*. Als ultims anys de sa vida invadiren els vándalos la seua patria, y demaná á Deu nostro Señor, que no li dexás veurer el seu Obispat en mans del inimich; y efectivament foren escoltades ses súplicas, morint, poch moments antes de possessionar se d' Hipona, el 28 d' Agost de l' any 430 á l' edat de 76 anys.

MOSSEN GASPAR.

CONSEYS

Lo que mos diu un adagi y demostra s' experiencia: obra bé, que, prest ó tard, trobarás la recompensa.

No vulgas rès de ningú, y lo que téns, que te sobri; si moltes porte se tancan sempre Deu una t' en obri.

Fé feyna de bona gana, y al dexarlê sempre resa, qu' es trabay ab s' oració es lo que mes t' ha de retre.

Si d' honradès fas la via
y tes obres son ben nêtes,
ni surts may de sa dressera,.....
ja trobarás qualque dia
en lloch d' espines, floretes,
y en lloch d' hivern, Primavera.

A. M. P.

HIMNE PATRIOTICH,

DHO ENTRE ES MEU BARBÉ Y JÓ (*)

Vuit anys fa qu' en *Bieló* (avuy el seño *Bieló*) me *moxonietja* sa cara. Quant mon pare, que Deu tenga bò y sa, feu lo *gran desbarat* de passarmè á Ciutat per á que, com ell deya, *aprengué de llatí*, vatz caurer á sa barbería d' en *Bieló*, y ell, en persona, prengué á son carrech es meu *coco* deixanlò, á forsa de *tech tech* de tisora, més pelat qu' es call de sa ma. Desde aquell día vatz sentí simpatíes per aquell *barbatxo*. Cada dos mesos li feya sa visita de reglament y pagava jo de bon grat un vellonet, no propiament perque aquell sant hòmo me tongués sa *clòsca*, sinó p' es gust que jo hey passava de sentirli contá epissòdis de sa guèrra d' África, d' en Prim y des voluntaris catalans. A mi me parexia qu' ell los havia arretglat sa *guerseta* á tots antes de sa *toma de Tetuán*. Quant l' enfilava per parlá de sa guèrra carlista s' electrísava fins arribá á haver de referí es siti d' Estella. Si sa meua bossa hagués respost á n' es meus desitjos, cada día m' hauría donat sa febra de anarmen á fermé es *rissos* á ca n' *Bieló* solament per formá y constituí el meu jove patriotisme. Moltes voltes, per ferlosmè creixe, sentía ganas de estirarmé es quatre *pels rucás*, en tal de tení un nõu pretexte de aná á sa barbería. Casi no era afeitadó y vatme 't aquí un día, mitx empagahit, que dich á n' en *Bieló* ¿tròbes qu' es hora de pegá una rasca-da? ¡Aquets quatre pels me fan caló!

¡Oh, sí! respongué ell veyent arrambarsè el gran negoci d' un realet més cada setmana, á les meues barbes. Ell tenía una satisfacció y jo dues. Ell, sa des *moneots* qu' hey havia de guaená en so fermé la barba; y jo sa de sentirmé fet un homo, y sobre tot, sa de porè, per aquest mèdi indirecte, coneixer cuants de punts calsen els espanyols tocant á heroisme. ¡Bona la vatz fer! aquells quatre pels, no sé per quina lley química, sortiren de botadó y, ofesos de que tan prest los dás matadura, anaren cresquent y tornant puats fins que en breus mesos convertiren aquella ma cara tan fina ab un sementé de rostoy.

¡Quant de greu me va sabrer; però guardet d' un ja está fet! Molts de pichs me n' he arrepenit; per aixó may he deixat d' essè parroquiá de ca 'l seño *Bieló*, moltes vegades per partida doble cada setmana. Axí es que jo casi sé, fil per randa, tota s' història íntima d' es meu barbé.

Sé quin día y quin añ se feu *graduá de doctor Sangredo*; sé y recòrt perfectament quant se casá y es día y s' hora que vengué al mon es seu primé infant. Jo he vistes du á efecte totes ses reformes de la casa; quant se suprimí sa ribelleta de s' ensaboná, quant s' introduhí s' us de

sa brotxa; es día que s' estrená sa máquina d' es *tondre* y cuant se fé dú de París sa primera navatja *filarmònica*. Recòrt cuant sustituí ses dues *bassines* d' es portal p' es *flamant rotul «Barbería» «aquí se corta y riza el pelo»*. Entre ell y jo es tanta sa confiansa, que encare mos tutetjam: jo sempre per ell seré en *Braulio* y per mi ell sempre seré en *Bieló*.

Es el cas que durant els vint anys de bona amistat y de *parroquianisme*, ses seues navatjes sempre s' havien conservat *verges* de la meua sanch; però desde que els *Estats Porsells* mos han declarat la guèrra, sa gargamella d' un *client* no hi está gaire segura baix de s' *excitació nerviosa* d' aquella *ma patriótica* d' es meu barbé.

Dissapte passat quant hi vatz aná perque me *prengué es pel*, el trob *escorxant* una *víctima*; y de seguida que me veu ja 'm brinda un diari perque me vaja enterant dels *últims telegrams*. Ell te molta *fe* en la *prensa*. Amb axò sempre hem estat en discordancia es barbé y jo.

—Idó ¿sabs alguna noticia fresca de la guèrra? me diu en *Bieló*. ¿Ests *optimista* ó *pessimista*? ¿Quina opinió es sa teua?

—Cap.

—¡Vaja un patriotisme!

—¿Tròbas qu' es pòch patriotisme pagá y callá? Es pa y tots es queviures están á un uy; y per afeitó parlan de recargá amb un 40 per cent ses contribucions. Jo pach y punt en boca ¿vòls més patriotisme?

—Idó, *Braulio*, jo ho entench d' un' altra manera... La guèrra me posa *nirviós*.

En aquell moment sa *víctima* que tenía entre mans pegá un dolorós crit y posá ets ulls en blanch... Res: amb un pòch de cotó y una trinxa d' *esparadrap* se li fé la primera cura. En *Bieló* llun d' inmutarsè, exclamá: *la primera sangre jviva el patriotismo!*

En *Bieló* estava gat de patriotisme.

—Vamos, *Braulio* ¡ara te toca á tú!

Confés ingenuament que en ma vida he tremolat tant com en aquesta crítica ocasió.

(Mentres me posava es *bavaray*...)—Idó sí, *Braulio*, jo som molt patriota.

—¿Y amb á que consisteix es teu patriotisme?

—Per ara llegint diaris; més envant... ja hu vorèm.

—¡Vaja un patriotisme més baldufench!

—Aquí lo qu' hey falta es un homo de *roñó clòs*, un homò de gènit, un homo... Pensa si demá venguessin es *janquis* ab s' escuadra ¿que feríem es mallorquins?

—¡Foy! los tirariem *ensaymades* ab sos canons de *grueso calibre*.

—¡No sies *eubercòch*! Aquí lo que falta es fer aplicacions de sa física. ¿Has estudiat física? Idó recordet de s' influencia que té s' imán demunt es metals.

—Ahont me surts ara en s' imán?

—Si homo...; molt sencill. Fa molts de vespres que no 'n dorm. Comprá un imán gròs, molt gròs, penjarlo á n' es nás de s' *àngel de palácio*...

—Bé: la *Sèn plena* d' òus.

—¡Caaa! Es barcos *janquis* tant si venen pe sa part de ponent com pe sa part d' es llevant, ent essè en mitx de bahía, atrèts pe sa forsa de s' imán, vendrían afuats á aferrarsè pe sa proa á n' es nás de s' *àngel*, y llavò, amb

(*) No haviam gosat publicar aquest articlet abans de que se firmassin ses paus. Avuy l' insertam confiant que ni per s' intenció patriótica, ni p' el seu estil humorístich mos ocasionará cap conflicte. (Nota de la Direcció.)

un tres y un no res, los mos feriem nostros per aná á reconquistá Cavite.

—¿Y sa tripulació?

—Li feriem prende un *baño* á sa Portella.

—¿Y si es soldats *janquis* ó inglesos mos investien per tèrra?

—¡*Hombre!* ¡es mateix procediment! Está clá; á cada soldat des nostros, posats per filera demunt sa murada, se li donaría una caña llarga de aná á pescá, y en es cap de sa jiña, en lloch d' am, hey posariam un tros d' imán ahont, en virtut de sa lley d' atracció, s' hi aferreria es fusell y amb so fuseli es soldat inimich.

—Y llavó?

—Y llavó cada soldat des nostros sauparía; y cada un hauría pescat un *janquí*.

—¡Llástima que no hi haja un *entronxat* per á premiá es teu *such de cabessa!*

—Tu t' en rius; y te jur qu' heu fería més bé que moltes *mado'ns Toninas* que, amb axò de guèrra, deixan ses manades p' es rostoy.

—¿Segons els teus *radicalissims* procediments, deus robá un buñol ses trinxeras de devant es Consulat?

—Te diré. Aquestes trinxeres deuen tení per objecte salvá d' una *acomatida á ses cuynes econòmiques*: y baix d' aquest punt de vista están ben estudiades dites fortificacions.

—¿Y que dius? ¡Estás loco rematat!

—¡*Hombre!* ¿No veus que si no s' aplica es meu procediment de s' *imán* es *janquis* anirán á desembarcá á sa *Consigna* ó á n' es *Mollet*, y com durán rusca, lo primé que ferán será anarsen cap dret á ses *cuynes econòmiques*, porque los fassin plat? ¿No hu veus, *cloaca?*

—¡Axò faltaría! Y des saquets de tèrra ¿qu' hey dius? Però, deixamhó aná; enllestim aviat, que á ca-meua sé cèrt que m' esperan per diná.

—¡Vat aquí sa desgracia d' España!

—¿Perque dius axò?

—Perque la inmensa majoría dels espanyols fan consistí tot el seu patriotisme en so *manjá*.

Jo vatx quedá mut, però convensut.

El temps qu' en *Bieló* m' ensabonava, dins es meu cap meditava y, *passant revista*, deya entre mi mateix: es de ses vegades qu' he sentit en *Bieló* parlá més acertat... en *Panerás*, en *Tulisburri*, en *Famfredo*, en *Llombás*, en... però ¿que vatx á recordá? quant eran uns *petriscurreis* no sabien dins quin *paralelo* estava España... y ara que la *política* los ha fet testá es *torrons* d' es *presupuerco*..., cridan com á *desajorats* ¡Viva España!

¡Vivaaa!

Tals eran ses meues cavilacions que no m' entemía qu' en *Bieló* m' estava escorxant sa cara, però m' en feren á doná unes gotes de sanch que me cayen de sa banda de *babó*. ¿Qu' es axò? pregunt tot trastornat.

—Rès, Braulio, un tayet á s' orea; estava distret pensant si convendría fé un aparato per tirá á nes *janquis* petróleu encés, y... vat aquí sa sanch.

—¡Però dimòni! ¿no estarás en lo que fas?

—¡*Hombre!* sofriu en *aras del patriotismo*.

—¡Que té que veure es *patriotismo* ab sa sanch?

—Y tal... Sabs que n' hi ha de molts que senten es pa-

triotisme asseguts á sa taula d' un café...; però quant hi ha axò d' exposarhi sa pell., ¡*blat de moro!*

—Mentres tu hajas de tení aquest patriotisme tant *sanguinari*, no 'n tornarás tocá es pel. Adiós, *Bieló*.

—Torna prest y en tornarém parlá.

—Jò, ab mi meteix: En *Bieló* té es seu *patriotisme particulá*... ¡Explotá es patriotisme!

(Primer de Maig de 1898.)

BRAULIO.

CRONICÓ DEL MES DE AGOST

Día 18.—Un pare de familia ab s' esposa malalta y quatre infats als que no podia mantenir, intentá penjarsé á un arbre, devés el pont del Estirador. No hu realisá porque s' en temeren y l' hey impediren.

Día 19.—Amb lo vapor corrèu *Unión*, arribaren á Palma 14 mallorquins que havian estat prisioners dels Nortamericans; y contaven haver passades grans tribulacions.

Día 20.—Ses festes de Sant Matgí y de Sant Bernat, se feren com cad' any, amb balls y corregudes. La gent de la pobrèa, y l' acomodada se divertían,..... ¡com si tal cosa!

Día 21.—Se deya que p' els contorns de la Rambla hey havia qualque cas de *tifus* originat per ses emanacions de la síquia Bastera que fa llarg temps se reconstrueix amb una calma sempre seguit censurada p' els diaris locals.

Día 22.—De bon dematí comensaren á desfer ses trinxeres que el Ram militar havia fetes desde el cuarté de Cava llaría fins á sa Dressana. Venturosament no han servit per rès.

Día 23.—Vengueren á Palma les tropas del Batalló de Canarias, que eran á Inca, y l' hora baixa s' embarcaren de cap á Barcelona.

—A la vesprada l' Orfeó Republicá de Palma extrená dins el Carrer de la Missió el Còro titulat *La festa de Sant Juan*, (cansó composta, fá 25 anys p' En B. Ferrá) y posada en solfa per D. Miquel Binimelis. Va agradá molt al públich.

Día 24.—Regressá á Palma el general Weyler.

♦ F. ♦

R O N X E T A

Dècima

Contan d' un, que molt gran día per peresa s' axecava,
qu' axí avorrit esclamava
al entretant qu' es vestía:
¿No n' hi haurá ¡Verge Maria!
altre de més dormidó?
Quant sortint á n' es balcó
vé sa resposta, notant
un municipal, becant,
recolsat á n' es cantó.

Bibliografía

Nuestra Señora de la Salud del pueblo de María, por D. Mateo Rotger, presbítero.—Opúsculo de 56 páginas en 8.º mayor—imprensa Amengual y Montaner.

Es una altra mostra de l' actividad é intel·ligencia del Històriador de Pollensa, que recomanam als bons mallorquins.—Val una pesseta.

Imp. de las hijas de Colomar.